

VAN ARDENNES HUURLINGEN

In januari 2000 liet denktank Clingendael een proefballonnetje op: Defensie zou buitenlandse vrijwilligers in Nederlandse krijgsmacht kunnen nemen als antwoord op het tekort aan Defensiepersoneel. Het instituut redeneerde dat de Nederlandse ambities op het gebied van vredesmissies in gevaar dreigde te komen, maar Defensie, politici en vakbonden waren mordicus tegen.

Sindsdien is er een discussie over de ontschotting van de budgetten van Defensie en Ontwikkelings-samenwerking (OS) op gang gekomen. Zo richtte OS op 3 oktober jongstleden, nagenoeg in het verlengde van dat debat, het Stabiliteitsfonds op. Vanaf heden betaalt de Nederlandse belastingbetaler – en ik citeer letterlijk uit de Kamerbrief Oprichting Stabiliteitsfonds – onder andere voor de “bevordering van de militaire ‘peace keeping’ capaciteit van ontwikkelingslanden zoals Zuid-Afrika, Nigeria, en (sub-) regionale organisaties als ECOWAS en de Afrikaanse Unie”. Het betekent dat OS via een omweg de krijgsmachten van Nigeria en Zuid-Afrika financiert om peace-keeping op het Afrikaanse continent te bevorderen. Nederland ‘huurt’ via OS Nigeriaanse of Zuid-afrikaanse militairen die in ruil voor een zak met ontwikkelingsgeld bereid zijn uit naam van Nederland op het eigen continent de vrede te bewaren.

Toen in juni 2000, een half jaar na de genoemde Clingendael-aanbeveling, de Nederlandse VN-ambassadeur Van Walsum het sturen van Nederlanders naar het gewelddadige Sierra Leone bepleitte, viel iedereen over hem heen. Hij beargumenteerde dat deelname aan een vredesmissie noodzakelijk was om een einde te maken aan het Srebrenica-syndroom dat Nederland zichzelf ten onrechte had opgelegd. Korte tijd later startte de United Nation Mission Eritrea Ethiopië (UNMEE) in de relatief veilige (sic!) Hoorn van Afrika en anno 2003 is niet alleen het noordoosten van Afrika maar ook het Grote Meren-gebied tot speerpunt van OS-beleid gemaakt. Nog steeds breken we echter geen lans voor Nederlandse militairen in Afrika.

Met uitzondering van de Nederlandse UNMEE-bijdrage heeft de westerse wereld na het debacle van de Amerikanen in Somalië (1993) en de Belgen in Rwanda (1994) z'n vet van Afrika. Tenzij het gaat om postkoloniale belangen, zoals bijvoorbeeld die van Frankrijk in Ivoorkust of van Groot-Brittannië in Sierra Leone. Aan ons lijf geen duistere clans, machetes en gedrogeerde kindsoldaten met kalashnikovs. In de Kamerbrief Oprichting Stabiliteitsfonds staat heel specifiek: “De inzet van Nederlandse militaire

eenheden in vredesmissies wordt niet uit het Stabiliteitsfonds gefinancierd.” Waarom niet? Omdat we zelf niet durven, kunnen of willen?

OS krijgt jaarlijks 0,8% van het bruto nationaal product. Deze koppeling in de Rijksbegroting bestaat uit een VN-afpraak over Official Development Assistance-gelden (0,7%) en een milieu-commitment van 0,1%. Overigens steekt die milieuverplichting van 0,1%. Dat staat toevallig wel voor 475 miljoen euro. Da's een hoop geld. Bovendien vraag ik me af wat in ontwikkelingslanden de stand van zaken is met betrekking tot GFT, scharrelende kippen en ingezamelde penlights.

Die miljoenen euro's die nu naar OS gaan, zijn zo'n smak geld dat daarmee de bezuinigingen op Defensie zouden oplossen in de militaire mist. Het zou overigens een behoorlijke cultuurschok vergen, want het Nederlandse volk en de door het volk gekozen vertegenwoordigers zouden Defensie meer prioriteit moeten toedichten dan het milieu. En dat zie ik niet gebeuren. Bovendien is de uitkomst van milieubeleid voor Jan en Alleman vaak tastbaar, al is het maar in subsidies ten bate van het eigen huishouden, terwijl het resultaat van de inzet van gevechtskracht of crisisbeheersingsvermogen pas op de lange termijn en dan nog indirect merkbaar is.

Om de kleine man niet tegen de schenen te schoppen huurt OS nu dus via de Stabiliteitsfonds-constructie collega-militairen op het “donkere continent”. OS heeft namelijk – evenals volksgezondheid, veiligheid op straat, onderwijs en milieu – een veel hogere prioriteit dan de onledigheden van beroepsmilitairen die ter bevordering van de ontwikkeling van de internationale rechtsorde worden ingezet in Atapoepoc of Takkietakkieland.

Wellicht geeft die naam ‘Stabiliteitsfonds’ eens te meer aan dat we in een taken/middelen-discussie nog weer anders tegen Defensie zouden moeten aankijken. Mogelijk zullen we met Defensie moeten kiezen voor stabiliteit in den vreemde, compleet met het demobiliseren van rebellen, financieren van vredesbemiddeling, ontwapenen, vernietigen van wapens en wederopbouw van het overheidsapparaat na een oorlog.

Misschien komt de algemene verdedigingstaak in de toekomst pas op de tweede plaats. En wellicht zijn we – politici, Defensie en vakbonden - dat als goede verstaanders aan elkaar verplicht.

Marcel van Hemert, Sgt 1 Regiment Geneeskundige Dienst van het dienstvak der Logistiek